

# Motion till riksdagen

1986/87:L134

Bengt Harding Olson m. fl. (fp)

Ny konkurslag (prop. 1986/87:90)

---

Förslaget till ny konkurslag är resultatet av ett omfattande och långvarigt arbete för att reformera konkurslagstiftningen. Att denna lagstiftning fungerar väl är väsentligt för vårt marknadsekonomiska system. Förslaget har enligt vår uppfattning efter de förändringar vi föreslår nedan förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sin uppgift att reglera avvecklingen av företag som inte har möjlighet att klara av sina ekonomiska åtaganden. Det är inte möjligt att nu bedöma hur lagen i alla avseenden kommer att fungera. Den praktiska tillämpningen av lagen kan därför motivera att det senare vidtas justeringar.

## Tillsynen över förvaltningen

I propositionen föreslås att tillsynsmyndigheten, kronofogdemyndigheterna, i större utsträckning än hittills skall höras av förvaltaren innan viktigare förvaltningsuppgifter utförs.

Vi har inget att invända mot att tillsynsmyndigheten får ett större ansvar vad gäller kontrollen och tillsynen över förvaltningen. Det som emellertid är ägnat att väcka tveksamhet är den dubbelroll som kronofogdemyndigheterna i detta sammanhang har. Förutom att vara tillsynsmyndighet intar kronofogdemyndigheten i allmänhet rollen som företrädare för den oftast störste borgenären, staten. Den inbyggda konflikt som finns med denna ordning riskerar att nu förstärkas i och med att kronofogden i egenskap av tillsynsmyndighet skall få ett större ansvar för konkursboets förvaltning och avveckling. Det vore enligt vår uppfattning bättre om man kan finna en ordning där tillsynsmyndigheten står helt fri från borgenärsintressen. Det måste i så fall innebära att tillsynsansvaret överförs på någon annan organisation eller myndighet. Denna fråga bör enligt vår uppfattning studeras ytterligare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

## Omvänd bevisbörda vid återvinning

I propositionen föreslås att när fråga uppkommer om återvinning av en otillbörlig rättshandling mellan gäldenären och en nära anhörig till denne skall återvinning kunna ske om den anhörige inte kan visa att han/hon inte kände till att gäldenären var insolvent. Detta innebär med andra ord en omvänd bevisbörda. Presumtionen kommer hädanefter vara att den anhörige är medveten om insolvensen, och vederbörande måste visa att så inte var fallet

för att rättshandlingen skall bli giltig. I likhet med våra ställningstaganden tidigare när fråga har uppkommit om omvänd bevisbörda motsätter vi oss införandet av en sådan ordning.

Förslaget om omvänd bevisbörda har framförts av den s. k. Eko-kommissionen, en kommission som inte utmärkte sig för att sätta den traditionella rättsäkerheten i högsätet. Som framgår av propositionen har också majoriteten av remissinstanserna avstyrkt principen med omvänd bevisbörda. Även om förslaget därefter har modifierats av föredraganden innebär det likafullt ett från rättsäkerhetssynpunkt tveksamt inslag i vår rättsordning.

Mot. 1986/87  
L134

### **Förvaltarens ansvar vid avvecklingen**

Konkursförvaltarens viktigaste uppgift är att vidta åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet och som möjliggör för borgenärerna att få största möjliga utdelning.

Utöver detta föreslås nu i propositionen att förvaltaren också skall beakta de anställdas och det allmännas gemensamma intresse av att sysselsättningen långsiktigt främjas. Detta innebär att förvaltaren inte skall behöva avyttra verksamheten till den som lämnar det fördelaktigaste budet utan skall kunna välja att göra detta till annan köpare under förutsättning att denne kan driva företaget vidare och på så sätt trygga de anställdas sysselsättning.

De bakomliggande motiven till den föreslagna bestämmelsen är att konkursförvaltaren skall kunna avstå från att sälja rörelsen till någon som visserligen betalar högst pris men som kan förväntas "slakta" företaget för att sedan avveckla rörelsen. I stället skall konkursboet kunna avyttras till någon som betalar ett lägre pris men som genom att förhoppningsvis driva företaget vidare kan minska den samhällsekonomiska förlust som en företagsnedläggelse kan innebära.

Vi ser en betydande risk med att på detta sätt väga in icke företagsekonomiska hänsyn i samband med avvecklingen av ett konkursbo. Att inte avveckla till högstbjudande kommer självfallet leda till att borgenärerna åsamkas en ekonomisk förlust som de inte själva kan påverka. De som ofta drabbas hårt i en sådan situation är småföretagare som är leverantörer till det företag som har gått i konkurs. Det finns risk för att det uppstår en kedja av konkurser i sådana situationer.

Att av huvudsakligen samhällsekonomiska skäl driva ett företag vidare som har varit försatt i konkurs riskerar dessutom att bli ett kostsamt experiment. Slutligen kommer det att vara en utomordentligt svår uppgift för en konkursförvaltare att avgöra när han skall avstå från att ge borgenärerna högsta utdelning för att i stället försöka finna en lösning som långsiktigt främjar sysselsättningen. Vad vi här har anfört leder oss till att yrka avslag på förslaget att förvaltaren vid avvecklingen av konkursboet skall beakta vad som långsiktigt främjar sysselsättningen. Det finns dessutom skäl att påminna om att det redan i dag tas hänsyn till sysselsättningsaspekten. Om borgenärerna nämligen är överens om ett lägre pris kan det visa sig att företaget går att driva vidare vilket på sikt gynnar borgenärerna och sysselsättningen. Ofta är det staten i kraft av största borgenär som har ett avgörande inflytande härvidlag.

## Förvaltare

Förvaltaren har en utomordentligt viktig uppgift. Det är därför av största vikt att det till förvaltare utses personer med kunskap och erfarenhet av de många frågor som uppkommer i samband med en gäldsavveckling.

I allmänhet ges uppdraget att vara förvaltare till en advokat. I praktiken sker fördelningen av förvaltaruppdrag enligt en inofficiell lista som konkursdomaren har. Detta har kommit att betyda att ett begränsat antal advokater har fått monopol på de attraktiva uppdragen som konkursförvaltare.

Vi tror att det finns möjlighet att med bibehållet krav på kunskap och erfarenhet hos förvaltarna vidga kretsen av personer som kan komma i fråga för uppgiften. Ett led i detta vore att de blivande konkursdomstolarna visade större öppenhet vad gäller att redovisa på vilka grunder som förvaltarna väljs ut. Det urval av förvaltare som löpande utnyttjas bör redovisas öppet på en "lista". Personer som inte "blir godkända" av domstolen att fullgöra uppgift som förvaltare bör också beredas möjlighet att vända sig till hovrätten för att få ett sådant ställningstagande prövat. Vad vi här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Dessutom bör förvaltarens geografiska arbetsområden utvidgas till att i vart fall omfatta hela det område över vilket en tillsynsmyndighet har ansvar.

I propositionen diskuteras helt kort frågan om risken för att förvaltare hamnar i jävssituationer. Att situationer kan uppkomma där förvaltaren har olika anknytningar till borgenärsgrupperna är, särskilt på mindre orter, inte ovanligt. Vi anser det otillfredsställande att det i propositionen inte har givits klarare regler för i vilka situationer som jäv skall anses föreligga. Vi efterlyser därför att det i lagtexten skall tas in preciserade jävsregler huvudsakligen motsvarande dem som finns i RB. Riksdagen bör hos regeringen begära förslag till sådan ändring i lagen.

## Rekonstruktion utan konkurs

Avslutningsvis vill vi också ifrågasätta om de nuvarande modellerna för gäldsavveckling som vi har i Sverige är tillräckliga.

Konkurs är i många fall nödvändig och i vissa fall den bästa lösningen på en ekonomisk krissituation för företag. Men ibland och alltför ofta vållas onödiga förluster beträffande både realkapital och humankapital. Med andra ord: samhället kan genom konkurs onödigtvis förlora både ett företag och en företagare.

Gällande rätt anvisar ett ackordsförfarande som alternativ till konkurs för ekonomisk sanering av företags skuldbörda. Men dessa regler är otillfredsställande och ackord används därför alltför sällan.

Utomlands och då exempelvis i Danmark, Norge, England och USA finns flera andra varianter för rekonstruktion av gäldenärens ekonomi.

I Sverige finns ett uttalat behov av ett nytt rekonstruktionsförfarande för främst företag i kris. Ett sådant förfarande måste utformas så att det kan få ett brett användningsområde. – Regelsystemet måste vara enkelt för att uppnå en praktisk och riktig tillämpning. Det är viktigt att förfarandet omfattar hela borgenärsgruppen. För rekonstruktionen bör anlitas en kvalificerad ad-

ministratör. Guldssaneringen får sedan göras i erforderlig omfattning och bör vid behov kunna förbindas med villkor. Förfarandet bör stå under rimlig tillsyn. För övrigt bör rekonstruktionen i princip ske på frivillig basis.

Mot. 1986/87  
L134

Mot denna bakgrund föreslås att en parlamentarisk utredning tillsätts med uppdrag att utreda och föreslå en modell för rekonstruktion av företag i ekonomisk kris som alternativ till konkursinstitutet.

### **Hemställan**

Med hänvisning till ovan hemställer vi

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad vi i motionen anfört angående en alternativ ordning vad gäller framtida tillsynsmyndighet.
2. att riksdagen beslutar om sådana ändringar i 4 kap. 5 § att den omvända bevisbördan för närstående tas bort.
3. att riksdagen beslutar att avslå 7 kap. 8 § 2 st. som gäller förvaltarens möjlighet att vid avvecklingen av konkursbo ta hänsyn till vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen.
4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad vi i motionen anfört angående regler för utseende av förvaltare,
5. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag till sådan ändring i konkurslagen att jävsbestämmelser införs.
6. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en utredning tillsätts med uppgift att föreslå en modell för rekonstruktion av företag i ekonomisk kris som alternativ till konkursinstitutet.

Stockholm den 26 mars 1987

*Bengt Harding Olson (fp)*

*Ulla Orring (fp)*

*Kjell-Arne Welin (fp)*

*Barbro Sandberg (fp)*